

دانشگاه صنعتی امیرکبیر
(پلی تکنیک تهران)

دستورالعمل اخلاق حرفه‌ای نشر

مقدمه

دانشگاه‌ها به عنوان نهادهای پیشرو در تولید و ترویج دانش، نقش بنیادینی در شکل‌دهی به فرهنگ علمی و اخلاق حرفه‌ای دارند. نشر دانشگاهی نه تنها بازتابی از توان علمی و فکری جامعه دانشگاهی است، بلکه نمایانگر تعهد آن نسبت به صداقت، احترام، مسئولیت‌پذیری و اعتماد عمومی است. در عصر کنونی، که مرزهای دانش با سرعت گسترش می‌یابد و فناوری‌های نو مانند هوش مصنوعی در فرآیند تولید محتوا به کار گرفته می‌شوند، رعایت اصول اخلاقی در نشر علمی بیش از هر زمان دیگری اهمیت دارد. هر اثر منتشرشده باید نتیجه فعالیت علمی اصیل، مبتنی بر مستندات معتبر و با هدف خدمت به گسترش معرفت انسانی باشد.

این دستورالعمل با تکیه بر ارزش‌های بنیادین صداقت، بی‌طرفی، استقلال حرفه‌ای و مسئولیت علمی تدوین شده است تا یک چارچوب منسجم اخلاقی برای تمامی افراد و گروه‌های مرتبط با فرآیند نشر دانشگاهی فراهم آورد. رعایت مفاد این دستورالعمل برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی دخیل در فرآیند نشر انتشارات دانشگاه الزامی بوده و هدف آن صیانت از سلامت علمی، حفظ حقوق پدیدآورندگان، ارتقاء اعتماد عمومی و تقویت فرهنگ احترام متقابل و مسئولیت‌پذیری حرفه‌ای است. بدیهی است این دستورالعمل ناظر بر الزامات اخلاقی و حرفه‌ای بوده و اجرای آن مانع از اعمال قوانین و مقررات جاری کشور، آیین‌نامه‌ها و مقررات دانشگاه یا رسیدگی مراجع ذیصلاح اداری، انضباطی و قضایی نسبت به تخلفات و جرائمی که واجد وصف قانونی باشند، نخواهد بود. با اجرای این دستورالعمل، انتشارات دانشگاه صنعتی امیرکبیر متعهد می‌شود که تمامی فرآیندهای نشر خود را بر پایه اصول اخلاقی، شفافیت در تصمیم‌گیری، حفظ حقوق پدیدآورندگان و صیانت از اصالت آثار علمی استوار سازد، تا محصول نهایی آن نه تنها منبعی علمی بلکه نمونه‌ای از مسئولیت‌پذیری دانشگاه در برابر جامعه علمی باشد.

شایان ذکر است، تدوین این دستورالعمل با بررسی و بهره‌برداری اسناد مشابه نظیر برخی راهنماهای منتشر شده توسط کمیته اخلاق نشر^۱، «دستورالعمل استفاده از ابزارهای هوش مصنوعی در پژوهش بنیاد علم ایران، ۱۴۰۴»، «توصیه‌نامه یونسکو در مورد اخلاق هوش مصنوعی، ۲۰۲۱» و «راهنماهای اتحادیه اروپا برای استفاده مسئولانه از هوش مصنوعی مولد در پژوهش، ۲۰۲۴» صورت گرفته است.

1 Committee On Publication Ethics (COPE): www.publicationethics.org

2 UNESCO Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence:
<https://www.unesco.org/en/articles/recommendation-ethics-artificial-intelligence>

3 Guidelines on the responsible use of generative AI in research developed by the European Research Area Forum

فصل اول: کلیات و تعاریف

ماده ۱- هدف

این دستورالعمل با هدف استقرار نظام اخلاق حرفه‌ای در فرآیند تولید، ارزیابی، داوری، پذیرش و انتشار کتاب‌های دانشگاهی و صیانت از صداقت علمی، شفافیت حرفه‌ای، اعتماد عمومی و اعتبار انتشارات دانشگاه صنعتی امیرکبیر تدوین می‌گردد.

ماده ۲- دامنه شمول

این دستورالعمل شامل کلیه فعالیت‌های مرتبط با نشر کتاب در انتشارات دانشگاه صنعتی امیرکبیر است، از جمله:

- تصنیف
 - تألیف
 - تدوین
 - ترجمه
 - سایر موارد به تشخیص شورای چاپ و نشر دانشگاه
- در قالب کتاب تک‌موضوعی^۴، متن درسی^۵، کتاب کار^۶، فصل کتاب^۷، کتاب آموزش زبان، دایره‌المعارف^۸، واژه‌نامه، فرهنگ لغات فنی و اطلس^۹.

همچنین محتوای این دستورالعمل به کلیه افراد مرتبط در فعالیت‌های مرتبط با نشر کتاب در انتشارات دانشگاه لازم‌الاجراست. دامنه افراد مرتبط شامل موارد ذیل است:

- پدیدآورندگان (مصنفان، مؤلفان، مترجمان و گردآورندگان)
- ناظران داوری
- اعضای شورای چاپ و نشر دانشگاه
- داوران علمی
- مدیران و کارشناسان انتشارات دانشگاه
- ویراستاران
- پیمانکاران در هر مرحله از کار

^۴ Monograph

^۵ Textbook

^۶ Workbook

^۷ Book Chapter

^۸ Encyclopedia

^۹ Atlas

ماده ۳ - تعاریف

(۱) پدیدآورنده/ پدیدآورندگان: فردی پدیدآورنده محسوب می‌شود که متناسب با ماهیت اثر، هر چهار شرط زیر را احراز کند:

- مشارکت خلاقانه و اساسی در ایده‌پردازی، طراحی ساختار، گردآوری و تحلیل داده‌ها یا شکل‌دهی علمی به محتوای اثر
- مشارکت مستقیم در نگارش بخش‌های اصلی یا بازنگری علمی و نقادانه اثر
- مطالعه و تأیید نهایی نسخه آماده انتشار
- پذیرش مسئولیت نسبت به صحت، اصالت، تمامیت علمی و رعایت حقوق اشخاص ثالث در بخش‌هایی که در تولید آن مشارکت داشته و همکاری مسئولانه با دیگر پدیدآورندگان در پاسخ‌گویی نسبت به کل اثر.

انجام صرف ویرایش زبانی، آماده‌سازی فنی، صفحه‌آرایی، گردآوری منابع، تأمین مالی، نظارت اداری یا انجام وظایف اجرایی، به‌تنهایی موجب احراز عنوان پدیدآورنده نمی‌شود و حسب مورد باید در بخش «سپاسگزاری» یا مشخصات عوامل اثر منعکس شود.

(۲) پدیدآورنده مخاطب: در مواردی که اثری دو یا چند پدیدآورنده داشته باشد، باید یکی از پدیدآورندگان به عنوان پدیدآورنده مخاطب به انتشارات دانشگاه معرفی شود و همه پدیدآورندگان به پدیدآورنده مخاطب اختیار می‌دهند تا از طرف آنها در رابطه با موارد ذکر شده در بند ۱ ماده ۹ اقدام کند.

(۳) ناظر داوری: هر یک از اعضای شورای چاپ و نشر که با توجه به حوزه تخصصی خود و به تصویب شورا، مسئول هدایت و نظارت حرفه‌ای بر فرایند داوری علمی یک اثر می‌گردد.

(۴) داور علمی: متخصص یا صاحب‌نظر مستقل در حوزه موضوعی کتاب که مسئول ارزیابی علمی، محتوایی، شکلی و تخصصی اثر است.

(۵) شورای چاپ و نشر: شورایی که ارزیابی کلان آثار ارائه‌شده به دانشگاه، تعیین سیاست‌های داوری و نشر، و اتخاذ تصمیم نهایی درباره پذیرش یا رد آثار را بر عهده دارد.

فصل دوم: اصول بنیادین اخلاق نشر

ماده ۴ - صداقت علمی

تمامی آثار باید مبتنی بر تولید علمی اصیل، داده‌های معتبر، منابع مستند و تحلیل علمی صحیح باشند. هرگونه جعل، تحریف، ساختگی‌سازی داده یا ارائه اطلاعات نادرست ممنوع است.

ماده ۵ - بی طرفی و عدالت علمی

فرآیند ارزیابی، داوری و پذیرش آثار صرفاً بر مبنای شایستگی علمی، محتوایی و تخصصی انجام می‌شود و هرگونه تبعیض و سوگیری ممنوع است.

ماده ۶ - استقلال حرفه‌ای نشر

تصمیمات نشر باید مستقل از منافع شخصی، روابط غیرحرفه‌ای و ملاحظات غیرتخصصی اتخاذ گردد.

فصل سوم: اخلاق تولید محتوا (تصنیف، تألیف، تدوین)

ماده ۷ - اصالت اثر

اثر ارائه‌شده باید:

- حاصل فعالیت علمی واقعی پدیدآورنده/ پدیدآورندگان باشد.
- قبلاً به صورت کتاب منتشر نشده باشد.
- دارای سرقت علمی مستقیم یا غیرمستقیم از جمله کپی، بازنویسی بدون استناد، ترجمه بدون ذکر منبع و سرقت از خود و سایر مصادیق به تشخیص شورای چاپ و نشر نباشد.
- بازتولید محتوای پیشین بدون ارزش افزوده علمی محسوب نشود.

ماده ۸ - مسئولیت علمی پدیدآورندگان

کلیه پدیدآورندگان مسئولیت علمی، حقوقی و اخلاقی مشترک در قبال محتوای اثر دارند.

ماده ۹ - شفافیت نقش‌ها

(۱) در مواردی که اثری دو یا چند پدیدآورنده داشته باشد، باید یکی از پدیدآورندگان به عنوان پدیدآورنده مخاطب به انتشارات دانشگاه معرفی شود و همه پدیدآورندگان به پدیدآورنده مخاطب اختیار می‌دهند تا از طرف آنها در رابطه با موارد زیر اقدام کند:

- ارتباط با انتشارات دانشگاه در هنگام ارسال و در طول فرآیند داوری
- ارتباط با انتشارات دانشگاه در طول فرآیند اصلاح و تأیید صحت تمام محتوای موجود در نسخه مکتب اثر
- امضای قرارداد و اسناد مربوطه از طرف همه پدیدآورندگان
- اعلام نقش و میزان مشارکت هر یک از پدیدآورندگان
- اعلام ترتیب درج نام‌های پدیدآورندگان

- ارتباط با انتشارات دانشگاه در مورد اثر انتشار یافته
 - ایفای نقش به عنوان نماینده از طرف آنها در سایر موارد
- (۲) پدیدآورندگان موظفند تمامی افرادی را که در تولید اثر دارای سهم علمی قابل توجه بوده‌اند، به عنوان پدیدآورنده معرفی کنند. انتساب پدیدآوری باید بر مبنای مشارکت واقعی، شفاف و متناسب با میزان سهم علمی هر فرد صورت گیرد. نقش و میزان مشارکت هر یک از پدیدآورندگان هنگام ارسال کتاب به انتشارات اعلام می‌شود و پس از پذیرش کتاب، تغییر آن مجاز نخواهد بود.
- (۳) تمامی پدیدآورندگان باید درباره ترتیب درج نام‌های خود در اثر به توافق برسند. ترتیب اعلام شده هنگام ارسال کتاب به انتشارات، پس از پذیرش کتاب قطعی تلقی شده و تغییر آن مجاز نخواهد بود.
- (۴) همه پدیدآورندگان باید از ارسال نسخه نهایی اثر آگاه باشند و آن را مستقیم یا از طریق پدیدآورنده مخاطب تأیید کنند.
- (۵) پدیدآورنده مخاطب باید اطمینان حاصل کند که تمام اطلاعات اعم از نام، مرتبه علمی و وابستگی سازمانی برای همه پدیدآورندگان صحیح است.
- (۶) چنانچه هر یک از پدیدآورندگان در طول فرآیند داوری، وابستگی سازمانی خود را تغییر دهد، وابستگی سازمانی حین نگارش به عنوان وابستگی اصلی درج می‌شود و وابستگی سازمانی جدید، در صورت تمایل پدیدآورنده، به عنوان وابستگی دوم قابل ذکر است.

فصل چهارم: اخلاق داوری و نظارت کتاب

ماده ۱۰ - محرمانگی

اسامی و مشخصات داوران کتاب محرمانه است و هرگونه افشای اطلاعات، محتوا یا داده‌های اثر توسط داور یا ناظر ممنوع است.

ماده ۱۱ - بی طرفی داور و ناظر

داور و ناظر داوری موظف به انجام فرآیند کاری خود به صورت علمی، منصفانه، مستند و دور از تعصب هستند.

- (۱) داور مکلف است پیش از پذیرش داوری، تخصص، توانایی رعایت مهلت مقرر و نداشتن تعارض منافع را بررسی و نتیجه را به انتشارات اعلام کند. در صورت نداشتن صلاحیت علمی، وجود تعارض منافع، آشنایی نزدیک یا خصومت مؤثر با پدیدآورنده، رقابت مستقیم، یا هر وضعیت دیگری که بی طرفی او را مخدوش کند، باید بدون تأخیر از پذیرش یا ادامه داوری انصراف دهد.

۲) داور موظف است داوری را در مهلت تعیین شده، به صورت مستند، محترمانه، بی طرفانه و مبتنی بر معیارهای علمی انجام دهد. اظهارنظر غیرمستند یا مبتنی بر تعصب، اظهارنظر توهین آمیز، افشای محتوای اثر، استفاده از ایده‌ها یا داده‌های اثر، تعلل عمدی، یا توصیه به استنادهای غیرضروری و مرتبط با منافع شخصی ممنوع است.

ماده ۱۲ - منع استفاده غیرمجاز

داور و ناظر داوری حق استفاده از ایده‌ها، ساختارها یا داده‌های اثر در آثار شخصی یا دیگر فعالیت‌ها را ندارد. در صورت تأخیر غیرموجه، افشای محرمانه، داوری مغرضانه یا نقض سایر تعهدات، انتشارات می‌تواند داور را از فرایند جاری کنار بگذارد و حسب مورد از همکاری آتی با او خودداری یا موضوع را به مرجع ذیصلاح ارجاع کند.

ماده ۱۳ - امانت‌داری اطلاعات

کلیه اطلاعات و محتوای آثار ارسالی محرمانه بوده و هرگونه استفاده غیرمجاز ممنوع است.

فصل پنجم: تعارض منافع

تعارض منافع شامل کلیه حالات شخصی، حرفه‌ای، سازمانی یا مالی یا سایر تعارضات میان ذی‌نفعان است که بر فرایند ارزیابی، داوری یا تصمیم‌گیری نشر تأثیرگذار باشد.

ماده ۱۴ - الزام افشا

- ۱) کلیه افراد مرتبط با فرایند نشر مکلف به اعلام تعارض منافع احتمالی هستند.
- ۲) مرجع رسیدگی به مساله تعارض منافع، شورای چاپ و نشر است.
- ۳) چنانچه پدیدآورنده/ پدیدآورندگان تا زمان پذیرش یا انتشار اثر، هرگونه تعارض منافی را اعلام نکنند، مسئولیت آثار و تبعات ناشی از عدم افشای آن بر عهده ایشان خواهد بود و انتشارات دانشگاه در قبال پیامدهای ناشی از این عدم اعلام، مسئولیتی نخواهد داشت. این امر مانع از اعمال مقررات، اتخاذ تصمیمات مقتضی از سوی انتشارات یا رسیدگی مراجع ذیصلاح، حسب مورد، نخواهد بود.
- ۴) داور و ناظر داوری در صورت وجود هرگونه تعارض منافع که ممکن است بر استقلال، بی طرفی یا کیفیت قضاوت حرفه‌ای آنان اثرگذار باشد، موظفند پیش از پذیرش مسئولیت، موضوع را به انتشارات اعلام کرده و از پذیرش یا ادامه داوری یا نظارت بر داوری خودداری کنند.

فصل ششم: سرقت علمی و مشابهت‌یابی

ماده ۱۵- ممنوعیت سرقت علمی

هرگونه کپی، بازتولید، بازنویسی بدون استناد، اقتباس غیرمجاز، سرقت از خود و بازچاپ پنهان توسط پدیدآورنده/پدیدآورندگان ممنوع است و تخلف اخلاقی محسوب می‌شود.

ماده ۱۶- مشابهت‌یابی علمی

انتشارات مجاز به استفاده از سامانه‌های مشابهت‌یابی علمی برای بررسی اصالت آثار است.

فصل هفتم: استفاده از فناوری و هوش مصنوعی

ماده ۱۷- استفاده از هوش مصنوعی مولد

هوش مصنوعی مولد^{۱۰} می‌تواند ابزار کمکی مفیدی برای پدیدآورندگان و داوران علمی/ناظران داوری باشد، اما استفاده از آن باید با شفافیت، مسئولیت‌پذیری و رعایت اخلاق نشر همراه باشد. به این معنا که هوش مصنوعی تنها یک ابزار کمکی است و نباید جایگزین خلاقیت، تفکر انتقادی و مسئولیت افراد شود. استفاده از هوش مصنوعی نباید منجر به تقلب علمی، سرقت ادبی شود. موارد استفاده ماهوی (تولید محتوای جدید، تحلیل داده، ترجمه گسترده) باید در مقدمه یا بخش روش‌شناختی کتاب ذکر گردد.

استفاده از ابزارهایی که صرفاً برای اصلاح املائی، دستوری، قالب‌بندی یا بهبود محدود بیان به کار می‌روند و محتوای علمی جدید تولید نمی‌کنند، مشروط به بازبینی کامل انسانی است. در این موارد، اعلام جزئیات فنی در متن اثر الزامی نیست، اما در فرم اعلام استفاده باید حسب درخواست انتشارات ثبت شود.

ماده ۱۸- مسئولیت تولید محتوا

مسئولیت علمی محتوا همواره بر عهده پدیدآورنده/پدیدآورندگان انسانی است. در صورت وجود هرگونه نقض اخلاقی، اشتباه علمی یا مشکل حقوقی ناشی از استفاده از هوش مصنوعی، پدیدآورنده/پدیدآورندگان، مسئول اصلی آن خواهد بود.

^{۱۰} منظور از هوش مصنوعی مولد، سامانه‌ای است که می‌تواند متن، تصویر، جدول، کد، داده، ترجمه یا محتوای جدید تولید یا بازنویسی کند. استفاده از این ابزارها باید افشا شود و مسئولیت علمی و حقوقی آن همچنان بر عهده پدیدآورندگان انسانی است.

ماده ۱۹- موارد منع استفاده از ابزارهای هوش مصنوعی برای پدیدآورنده/ پدیدآورندگان

- ۱) استفاده مستقیم از خروجی‌های هوش مصنوعی به منظور تولید بخش‌های کلیدی اثر بدون مشارکت واقعی پدیدآورنده/ پدیدآورندگان و بدون بازنگری و اعتبارسنجی توسط پدیدآورنده/ پدیدآورندگان
- ۲) استفاده از هوش مصنوعی به جای نقل قول یا استناد به منبع (سرقت ادبی مخفی)
- ۳) استفاده از هوش مصنوعی برای تولید منبع یا استناد غیرواقعی
- ۴) استفاده از هوش مصنوعی برای دستکاری داده‌های اصلی یا تولید داده‌های ساختگی
- ۵) استفاده از تصاویر تولیدی هوش مصنوعی به عنوان نتیجه نهایی یک آزمایش یا مشاهده واقعی یا استفاده از تصاویر تولیدی هوش مصنوعی برای نتیجه‌سازی به شکلی که موجب گمراهی خواننده در برداشت و تفسیر نتایج شود.

ماده ۲۰- مسئولیت داوران علمی/ ناظرین داوری

داوران علمی و ناظران داوری موظفند:

- ۱) در صورت تردید در معتبر بودن محتوای تولیدی توسط هوش مصنوعی، درخواست منبع یا بازنگری مجدد نمایند.
- ۲) در رابطه با منجر شدن استفاده از هوش مصنوعی توسط پدیدآورنده/پدیدآورندگان به نقض اخلاق نشر، بررسی و اظهارنظر نمایند.
- ۳) از استفاده کامل از هوش مصنوعی به جای داوری/ نظارت بر داوری بدون بررسی انسانی و اعتماد کامل به نظرات یا تحلیل‌های ارائه شده توسط هوش مصنوعی در مورد کیفیت اثر، ارزیابی اخلاقی یا نوآوری‌های اثر، خودداری نمایند.
- ۴) از اعمال تعصب نسبت به استفاده استفاده صحیح و متعهدانه از هوش مصنوعی پرهیز نمایند.

ماده ۲۱- حفظ حریم خصوصی و محرمانگی داده‌ها

بارگذاری تمام یا بخشی از آثار، داده‌های خام، اطلاعات شخصی، اسناد محرمانه، گزارش‌های داوری، نسخه‌های منتشرشده و سایر اطلاعات تحت مالکیت دانشگاه یا اشخاص ثالث در ابزارهای هوش مصنوعی برخلاف ممنوع است.

استفاده از این اطلاعات در ابزارهای هوش مصنوعی برخلاف ترجمه، خلاصه‌سازی یا ویرایش نیز ممنوع است، مگر آنکه ابزار مورد تأیید دانشگاه باشد و شرایط نگهداری، استفاده مجدد و حذف داده‌ها و همچنین تضمین‌های قراردادی یا فنی لازم برای حفاظت از اطلاعات مشخص و مورد تأیید دانشگاه باشد.

استفاده از ابزارهای هوش مصنوعی مورد تأیید دانشگاه، مشروط به رعایت سیاست‌های امنیت اطلاعات، مالکیت فکری، محرمانگی و حفاظت از داده‌ها مجاز است.

فصل هشتم: اصلاح، تعلیق و استرداد

ماده ۲۲- اصلاح علمی

در صورتی که پس از انتشار اثر، خطا یا اشتباه ناخواسته‌ای (علمی، محاسباتی، نگارشی یا آماری) در متن شناسایی شود که به اعتبار علمی و یافته‌های اصلی کار آسیب جدی نزند، انتشارات موظف است با همکاری پدیدآورنده مخاطب، اقدام به انتشار رسمی «اصلاحیه» نماید. این اصلاحیه باید به‌طور شفاف به نسخه اصلی اثر پیوست شده و در دسترس مخاطبان قرار گیرد تا یکپارچگی پیشینه علمی حفظ شود.

ماده ۲۳- استرداد

در صورت احراز تخلفات جدی اخلاقی یا علمی (نظیر سرقت علمی، داده‌سازی، تحریف یافته‌ها، عدم رعایت حقوق مالکیت فکری یا ارسال همزمان)، انتشارات مجاز و مکلف است بسته به عمق تخلف، نسبت به «تعلیق موقت» یا «استرداد کامل و دائم» اثر اقدام کند. در صورت استرداد، شناسه اثر حفظ شده اما با درج مهر یا بیانیه رسمی «مسترد شده^{۱۱}»، علت حذف آن به اطلاع جامعه علمی خواهد رسید. همچنین انتشارات مجاز به تعلیق همکاری‌های آتی با نویسنده خاطی طبق ضوابط دانشگاه خواهد بود.

فصل نهم: نظام رسیدگی اخلاقی

ماده ۲۴- مرجع رسیدگی

بررسی و تشخیص اولیه موارد احتمالی تخلفات اخلاقی در نشر آثار، به‌صورت محرمانه و در چارچوب وظایف مشورتی شورای چاپ و نشر دانشگاه انجام می‌شود. اتخاذ تصمیم و صدور رأی در خصوص وقوع تخلف و اعمال اقدامات انضباطی، در صلاحیت مراجع ذی‌صلاح انضباطی دانشگاه خواهد بود.

¹¹ Retracted

فصل دهم: ضمانت اجرا

ماده ۲۵- ضمانت اجرا

۱) در صورت احراز تخلف از مفاد این دستورالعمل، شورای چاپ و نشر دانشگاه می‌تواند حسب مورد و متناسب با نوع، شدت و آثار تخلف، نسبت به اتخاذ یک یا چند مورد از تصمیمات زیر اقدام کند:

- رد اثر در هر یک از مراحل بررسی، داوری، تصویب یا انتشار
- تعلیق فرایند بررسی، چاپ یا نشر اثر تا زمان رفع ابهام یا تعیین تکلیف نهایی
- لغو قرارداد نشر
- جمع‌آوری، اصلاح، تعلیق توزیع یا استرداد اثر از چرخه نشر
- محرومیت موقت یا دائم پدیدآورنده یا پدیدآورندگان از همکاری با انتشارات دانشگاه
- الزام به استرداد منافع مالی حاصل از نشر اثر، در حدود مقررات و مفاد قرارداد

۲) در مواردی که تخلف واجد آثار انضباطی، اداری، استخدامی، علمی، پژوهشی، حرفه‌ای یا حقوقی باشد، موضوع بنا به تشخیص شورای چاپ و نشر یا مقام صالح دانشگاه، برای رسیدگی و اتخاذ تصمیم به مراجع ذیصلاح ارجاع می‌شود. این مراجع، حسب مورد، می‌توانند نسبت به اعمال اقدامات و ضمانت اجرای قانونی از جمله موارد زیر اقدام کنند:

- لغو یا استرداد امتیازات و منافع علمی، پژوهشی و حرفه‌ای ناشی از اثر
- لغو یا بازنگری در امتیازات مربوط به ارتقاء مرتبه علمی، پایه تشویقی، ترفیع و ارزیابی عملکرد
- رسیدگی انضباطی یا اداری در چارچوب مقررات دانشگاه
- ارجاع موضوع به مراجع قانونی یا قضایی ذیصلاح، در صورت وجود جنبه حقوقی یا کیفری